

ЛИТЕРАТУРЕНЪ ГЛАСЪ

БРОЙ
4
ЛЕВА

Редакторътъ приема въ вторникъ и сѣбота.

Всичко да се изпраща на адресъ:
Книгоиздателство „АЗБУКА“,
ул. Бабо Кино № 2. — София.

Тел. на Издат. 58-97. Тел. на редактора 42-67

LITERATUREN GLAS

Hebdomadaire litteraire, artistique et scientifique

ИЗЛИЗВА ВСѢКА СРѢДА

РЕДАКТОРЪ Д. Е. МИТОВЪ
София, 17. IV. 1932 год.—IV.

Годишенъ абонаментъ 140., полугодишенъ
75 лв., за странство 200 лв. Обявления: 3 лв.
на кв. см. предплатени. Обявления въ хрониката
10 лв. на редъ. На настоятели специални отплатки
Ръкописи назадъ не се връщатъ.

151

Успѣхитѣ на единъ български художникъ въ Америка

Лѣтна идилія

Чувалъ бѣхъ отъ български въ Америка и челя бѣхъ въ американскитѣ вѣстници, че въ Чикаго живѣе и работи Владимиръ Русевъ, известенъ художникъ, българинъ. Случи се, че скоро следъ дохождането ми въ Чикаго имашъ радостта да видиш изложени въ една отъ залитѣ на Чикагския Артъ Институтъ картини отъ В. Русевъ, които, заедно съ картинитѣ на другъ единъ чикагски художникъ, заемеха първата зала отъ изложбата на чикагския художникъ. Пожелахъ да се срѣсна съ този нашъ сънародникъ, който не само съ своето непримено българско име, но и съ нѣкои отъ сюжетитѣ на своитѣ картини и съ духа на изкуството си носи високо и кубаво въ тази страна образа на културна България.

Отидохъ съ единъ приятель у дома му. Посрещна ни сърдечно, открито и свободно г. Русевъ, съ широко засмѣно лице, съ умни и кратки очи, съ мислящо чело и коса, метната назадъ. Заговорихме за разни нѣща. Направихъ му впечатление че, макаръ и да е дошълъ въ тази страна отъ малкъ и да се движилъ почти изключително въ американски, не емигрантски, сръди, той говореше свободно и безъ затруднение своя роденъ литературенъ езикъ, нѣщо доста рѣдко за емигранти, които си дошли въ Америка на млади години и сж израснали тукъ и звели свое мѣсто въ американския общественъ животъ. Но по-силно впечатление отъ всичко ми направихъ това, че Русевъ прояви едно чувство на мѣрка и художническо, така да каже, самообладание въ разговоръ; той, естествено, каза нѣщо за себе си, за работата си и за картинитѣ, които рисувалъ, но не прекади и не се увлече да ни за-

Женска фигура

нимава съ по-вече подробности и работи, може би, палачи за сърцето му и отъ значение за художеството му, но неуместни и неважни, може би, за хора, които се срѣщатъ съ него като хора, не като специалисти по една и сѣща материя. Самъ азъ обичамъ да рисувамъ и влѣрситъ за живописъ и изобщо за художество винаги сж ме живо интересували и зная, че дори презъ цѣлото време на първата ни срѣсна Русевъ да бѣ говорилъ за своитѣ рисунки, за изкуството си, за плановетъ, находитѣ, успѣхитѣ и разочарованята си, както по-често се случавъ съ художници, нѣмаше да ми е неприятно, но като не направихъ така, изпитвахъ истинска наслада отъ това му чувство за мѣрка и за реалностъ, което едновременно свидетелствава за здравата му култура и за това, че той вече има единъ добъръ залогъ за художествено творчество, което е немислимо безъ това чувство за съотношения и мѣрка въ животъ и нѣщата. Чувство, на съобразителностъ. Затова то не дражни съ сухотата на присмѣлливостта, а радва съ непосредствена си простота.

Едно съответствие между човѣка и художника тукъ може да се констатира. Въ картинитѣ отъ В. Русевъ има сѣщо такава непосредна простота и такова чувство на мѣрка, които предаватъ съсрѣдо-

Жени

и ги предава по начинъ, който сѣщо е свойственъ на български духъ. Липса на външенъ блѣсъкъ; нито следа отъ патоса на лекото и повърхно преживяване, което се стреми чрезъ изкуствена приправка да се покаже за величествено; една тежина, която прави силно да се чувствува земята; една замисленостъ на духа, който е много страдалъ и още не е избистрилъ своето отношение къмъ нѣщата и единъ копнежъ пригаенъ, свиденъ, свенливъ за свободни и свѣтли простори; една заключена вътрешна сила, ето кое чувство като българско въ поветчето отъ картинитѣ на В. Русевъ.

Този именно български характеръ на творчеството му и обстоятелството, че художническитѣ му сръдства, главно въ смисълъ на техника, сж признати за да носи сж право и достоинство името художникъ, сж ми основание да дамъ настоящитѣ кратки сведения за този българинъ-художникъ, кейто и отъ Чикаго съставлява елементъ отъ това, което българскитѣ духъ е създалъ красиво и цѣнно за поколѣнията.

Владимиръ Русевъ е роденъ въ Синдистра на 1890 г. Училъ е въ синдистрената и варненската гимназии и въ католическото училище L'ecole de l'Assomption.

На шестнайсетъ годишна възраст той дохожда самъ въ Америка, да види тая чужда страна. На 1908 г. се връща за нѣколко месеца въ България и пакъ заминава за Америка. На 1911 г. заминава за Австралия, лето престоява близо годъна, следъ което дохожда пакъ въ С. А. Щати, където се установява за живиеть. На 1916 г. постъпва въ чикагската художествена академия, лето изкарва курса на учението. Оше като студентъ въ академията, на третата година, той устройва въ една отъ залитѣ на

чено и съ гоѣма сила художествената идея.

Говорихме, между друго, и по общи въпроси за художество. Като човѣкъ, който има дълбоки душевни преживявания, който се бори съ силни мисли и вече притежава образни сръдства за обективирание на тия свои преживявания и мисли, г. Русевъ, естествено, сѣтѣ, че изкуството на художника е преди всичко човѣшко и има реално значение. „Ето, тукъ, въ Америка, не сѣматъ американски художници. Споменатъ сѣмъ за такъвъ въ алманаха на американскитѣ художници. Знаеши, поставенъ сѣмъ въ категория, която нсма по нѣкакъвъ начинъ да свърже изкуството ми съ Америка, не само зашто работя и живѣя въ тази страна. Но, самъ се запитвамъ: какво, собствено, американско има въ картинитѣ ми? — Нищо.“

„Вие най-добре си знаете, — подзахъ, дали има и колко американско има въ картинитѣ ви, но азъ виждамъ нѣщо българско въ тѣхъ“. И наистина, тукъ, презъ океана, на хиляди километри далече отъ България, художникътъ Русевъ, макаръ добилъ художническо образование въ Чикаго, макаръ и да се е развилъ като човѣкъ, нравствено и интелектуално, на американска почва, въ картинитѣ, които говорятъ за български духъ

училището първата си художествена изложба. Петдесет долара награда, получена от дружеството на студентите в академията за тая му изложба, е било голямо насърчение за по-нататъшната работа на бъдещия художник.

Русевъ съсредоточава своя интерес и работа главно в композиции — човъшки фигури и сцени отъ природата. Погледът му, вижда се, търси да проникне и долови тайната на оная сила, която държи свързани и живи в една взаимозависимост земните твари: и дървото, и земята, и камъкът и водитъ. Търсейки тая тайна, той, като добър и истински художник, не отминава и изоставя плътта и не проектира на платната си нъкакви спиритически видения, а вижда въ нея именно изразена въ разни форми и степени тая тайна, загадването за която или присъствието на която прави отъ материалните форми на художествената му идея единъ трептящ животъ, не само пуста бездушна материя.

Разбира се, това е една черта, която се забелязва въ повечето отъ картините на тоя художник, но която все още не е намъррила, може би, най-внушителното си изражение въ творчеството му, което тепърва има да постига по-високи завоевания, за каквито Русевъ има данни.

Започналъ въ първия периодъ на своето сериозно работене като ученикъ и последовател на импресионистичната школа, той скоро сива по друга пътека на техническо изображение и се увелича отъ образителната сила на техниката на Полъ Сезанъ и Елъ Греко, които, споредъ собствените му думи, сж му направили дълбоко впечатление и сж оказали известно влияние върху него. Въ това му признание, направено самоволно, виждамъ силата на тоя художник, която вече е на път да го изведе къмъ съвсемъ свои „оригинални“ срѣдства за възпроизвеждане на художествените му идеи.

Отъ 1920 г. до днесъ Русевъ взима участие съ свои картини въ общи изложби въ Чикаго. Въ чикагските вестници сж отпечатвани нъкои отъ премираните му картини и сж давани добри отзиви за изкуството му. Получилъ е на 1926 г. премията на Хари А. Франкъ отъ 150 долара за картината „Лѣтни идилии“, която е откупена отъ града Чикаго. На 1929 получава най-голтмата премия давана въ изложбите на чикагските художници, тая на Франкъ Дж. Логанъ, медаль и 750 долара, за картината „На открито“, купена отъ самата академия и поставена между другите притежания на академията въ една отъ изложбените зали. На 1930 г. получава наградата Мартинъ Б. Канъ отъ 100 долара за картината „Фигура съ натюръ мортъ“. Наскоро се откри 36-тата годишна изложба на чикаговски художници, въ която г. Русевъ участвува съ

три предложени, и трите одобрени отъ журито картини, които отбелязватъ напредъкъ и по-голтма зрѣлост на художническата му сила.

Вдъхновение черпи Русевъ отъ природата, къмъ която той храни, вижда се отъ малкъ още, едно нежно чувство. Безспорно, българската природа, нивите, хълмовете въ околностите на родния му градъ сж първите, които разкрили за поетичната натура на художника дълбокия животъ и чудната музика, които се таятъ въ гънките на земята. Затова въ нъколко отъ картините му лицата, и по изражение, и по облъкло, сж български селяни, сякашъ вслушани въ тая музика

Вл. Русевъ

на хълмовете, Колко го тегли природата къмъ себе си може да се види отъ това, че той съ парите, които е взелъ като награда за своя картина, си е купилъ на едно много красиво мѣсто край езерото Мичиганъ една ферма съ грамадна гора, построилъ си семь къщица и тамъ прекарва голтъма частъ отъ годината въ уединение, въ съзерцание и въ рисуване. А че българската природа и българскиятъ селянинъ, като чадо на природата, все пакъ си оставатъ най-мили и най-дълбоко чувствувани отъ сърцето му, личи и отъ силното му желание да отиде единъ день въ България пакъ и, може би, за по-дълго.

Чикаго, 1932 г.

Борисъ Зографовъ